

Retsudvalget har endvidere forstået, at der er mulighed for at klage til Sundhedsvesenets Patientklagenævn for brud på tavshedspligt i tilfælde, hvor patienten finder, at der er videregivet flere oplysninger end nødvendigt.

Retsudvalget har også overvejet Det Ethiske Råds forslag om muligheden for at udfærdige en *forhåndstilkendegivelse om, hvilke indgreb af tvangsmæssig karakter den enkelte patient vil foretrække*. Det anføres, at det må anses for at være i overensstemmelse med god psykiatrisk behandling, at man i videst muligt omfang sikrer, at patienter, der måtte have et ønske om at give en forhåndstilkendegivelse af, hvilke indgreb der findes mindst krænkende og mindst indgribende i personlighedsintegriteten, får mulighed herfor.

Retsudvalget har forstået, at det følger af reglerne for lægers journalføring, at patientens ønsker til behandlingen skal noteres i journalen. Patientens tilkendegivelser kan fremsættes ved indlæggelsen, under indlæggelsen og i forbindelse med udskrivningen, og ønskerne kan fremsættes såvel mundtligt som skriftligt. Det er udtryk for god lægeskik at inddrage patientens tilkendegivelser som vejledning for overlægen i dennes overvejelser om tilrettelæggelsen af behandlingen – også i tilfælde, hvor behandling uden patientens samtykke kommer på tale.

Retsudvalget har i øvrigt bemærket sig, at der er ytret særlig betænkelighed ved at anvende *el-stimulation*. Retsudvalget ønsker ikke at vurdere behandlingsformer, idet udvalget har forstået, at el-stimulation ikke anvendes under tvang, medmindre der foreligger en aktual eller potentiel livstruende tilstand. Det er på den baggrund Retsudvalgets opfattelse, at der ikke er behov for særskilt regulering af denne behandlingsform.

Retsudvalget har desuden drøftet spørgsmålet om medicinfri behandling i det psykiatriske system. Retsudvalget opfordrer i den forbindelse til, at justitsministeren i samarbejde sundhedsministeren og amterne undersøger muligheden for at etablere *forsøg med medicinfri afdelinger* som led i en foreløbig ordning, hvor patienterne får ret til at gennemleve deres psykose uden risiko for at blive tvangsmedicineret, men hvor behandlingen i stedet lægger vægt på pædagogisk og psykologisk terapi og anvendelse af alternative behandlingsformer.

Retsudvalget har også overvejet spørgsmålet om *klageadgang*. Det er Retsudvalgets konklusion, at en placering af alle klager over tvang ved den samme myndighed i første instans, dvs. patientklagenævnet, må foretrækkes. Endvidere bør patientklagenævnene have pligt til i dialog med vedkommende psykiatriske afdeling eller sygehus at udarbejde årsberet-

ninger. Årsberetningerne bør bl.a. sendes til Folketingets § 71-tilsyn, Folketingets Ombudsmand og Sundhedsstyrelsen.

Herudover indeholder beretningen en opfordring til, at justitsministeren sørger for, at der iværksættes en *undersøgelse af lovens virkninger*, herunder af de foreslåede udskrivningsaftaler og koordinationsplaner, ved et uafhængigt forskningsinstitut. Undersøgelsen skal også omfatte bruger- og pårørendeerfaringer, og undersøgelsens resultat skal foreligge, således at justitsministeren i folketingsåret 2005-06 kan redegøre herfor over for Folketinget og i den forbindelse tilkendegive, om der er grundlag for at revidere loven.

Endelig indeholder beretningen en række mindretalsudtalelser.

I øvrigt anmodede Folketingets § 71-tilsyn i en henvendelse af 15. oktober 1997 Retsudvalget om, at bestemmelsen i psykiatrilovens § 20, stk. 2, 2. pkt., i § 1, nr. 6, i lovforslag nr. L 133 vedrørende *indberetning af tvang* blev ændret, således at det kom til at fremgå, at sundhedsministeren skal fastsætte regler om, at indberetninger skal indeholde oplysninger om patientens identitet.

c. Justitsministeren fremsatte herefter den 14. november 1997 forslag til lov om ændring af lov om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien, retsplejeloven og straffeloven (Revision af psykiatriloven m.v.) (lovforslag nr. L 75). Dette lovforslag var en genfremsættelse af det lovforslag, der bortfaldt ved udgangen af folketingsåret 1996-97, jf. pkt. b ovenfor. Lovforslaget (L 75) med bemærkninger er optrykt i fortryk til Folketingets forhandlinger, 1997-98, Tillæg A, s. 1682 ff. Endvidere er l. behandlingen af lovforslaget den 3. december 1997 optrykt i fortryk til Folketingets forhandlinger, 1997-98, s. 1843 ff.

Om indholdet af lovforslag nr. L 75 fremgår af pkt. c i afsnit 1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget:

»Det lovforslag, der nu fremsættes, er en genfremsættelse af det bortfaldne lovforslag. I lovforslaget er der foretaget en række ændringer, der bl.a. har baggrund i de tilkendegivelser, der er nævnt ovenfor i Retsudvalgets beretning over det nu bortfaldne lovforslag. Således indeholder lovforslagets § 1, nr. 1, forslag til en ny affattelse af psykiatrilovens § 2 om god psykiatrisk sygehusstandard. Der henvises herom til afsnit 4.3. nedenfor i de almindelige bemærkninger til lovforslaget og bemærkningerne til § 2 i lovforslagets § 1, nr. 1.

Endvidere er der foretaget en præcisering af forslaget om udskrivningsaftaler bl.a. med henblik på at tydeliggøre, at den foreslåede ordning ikke giver mu-